

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Станислав Димитров

професор в Университет по застраховане и финанси

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „**доктор**”

в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.8. Икономика

Автор: Албена Керанова

Тема: „Икономически подходи при осигуряване на качество на здравни услуги в България”

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 33 от 13.01.2026 г. на Ректора на Университета по застраховане и финанси чл.-кор. проф. д.ю.н Борис Велчев съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Икономически подходи при осигуряване на качество на здравни услуги в България” за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“. Автор на дисертационния труд е Албена Керанова. Научен ръководител е проф. д.н. Евгени Евгениев.

С решение на научното жури от 13.01.2026 г. съм определен за изготвяне на становище на трудовете на кандидата в рамките на настоящата процедура.

Предадените от кандидата Албена Керанова материали включват следните:

1. дисертационен труд;
2. автореферат на дисертационния труд;
3. декларация за оригиналност и достоверност;
4. справка за изпълнението на минималните национални изисквания за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в професионалното направление 3.8.„Икономика“;
5. списък на публикациите;
6. копия на публикациите;
7. кратки биографични данни.

Докторантката не е представила самостоятелна справка на приносите. Авторът посочва приносите в автореферата на стр.52-54 и на стр. 128-129 в дисертацията.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Докторантката Албена Керанова притежава магистърска степен по Публични финанси от УНСС, София. Кандидатът притежава бакалавърска степен по Технология и управление на транспорта от Висше Транспортно Училище „Тодор Каблешков“, София.

Албена Керанова има значителен опит в практиката. В продължение на приблизително 22 години е заемала различни ръководни длъжности в голяма банка.

3. Характеристика и оценка на дисертационния труд

В представената дисертация авторът коректно и ясно е обосновал актуалността и значимостта на темата.

Дисертационният труд е с обем 152 страници. Работата е структурирана в Съдържание, Въведение, Четири Глави, Заключение, Библиография, Списък на използваните съкращения и Приложения. Липсва Списък на таблиците и Списък на фигурите.

Техническите изисквания за изготвяне на дисертационен труд са напълно спазени от докторантката.

Във Въведението ясно и коректно са описани актуалност, обект, предмет, цели, задачи и ограничителна рамка на изследването. На стр. 8-9 са посочени четири „ключови тези“ на изследването. В автореферата на стр. 5-6 е формулирана „основна изследователска теза“, а именно *„Качеството на здравните услуги в България може да бъде значително подобрено чрез прилагане на икономически модели, които обвързват финансирането с резултати, електронизацията на процесите, прозрачност, индикатори за качество и интегрирано управление на ресурсите“*. Така формулираните четири ключови тези и основна изследователска теза биха могли да бъдат по-ясно формулирани и изследването да съответства като структура и съдържание на основната хипотеза.

Първа Глава е озаглавена „Подходи за измерване и оценка на качеството в здравеопазването в България – здравна политика, организация и управление“. Обемът на Първа Глава е 24 страници. Тази част от изследването е структурирана в седем точки. Идеята на автора е в тази глава да бъде представена теоретичната рамка на изследването. Търси се дефиниция на „качество на здравните услуги“. Прави се опит за анализ на измерването на качеството на здравните услуги. Прави впечатление, че някои точки са с обем 1-2 страници. В края на главата няма обобщение или изводи от анализа на Първа Глава. На места има грешки. Някои текстове, пасажки не са ясни, няма логическа последователност. На места се разглежда финансирането на здравеопазването, като същата проблематика се разглежда и във Втора Глава.

Втора Глава е с наименование „Финансиране, модели и развитие на здравното осигуряване в България“. Обемът на Втора Глава е 36 страници. Тази част от изследването е структурирана в пет точки. Анализира се финансирането на системата за здравеопазване. Включени са две таблици. Би могло да се анализират и по-актуални данни – за 2022 г., за 2023 г. и за 2024 г. Разглежда се развитието на здравното осигуряване. Формулират се проблеми и предизвикателства в здравната система. Подобен анализ присъства на две места – на стр. 54 и на стр. 68. Тук е удачно да се извърши критичен анализ на изводи на други автори и докторантът да заяви своето мнение на основа на анализа. Описани са основните институции в системата на здравеопазването. Представени са резултати от анкетно проучване. Някои от

точките са с обем половин страница и са описателни. В Автореферата за Втора Глава съществуват текстове и изводи, които не откривам в дисертацията.

Трета Глава е със заглавие „Анализ на състоянието на здравните услуги в България“. Обемът на Трета Глава е 40 страници. Тази част от изследването е структурирана в седем точки. В Трета Глава е представено авторско емпирично изследване. Анкетните карти са в приложение към дисертацията. На стр. 77-78 са представените елементите на качеството на здравеопазването според гражданите и анкетата, като са обособени пет групи елементи: безопасност /сигурност/, достъпност, ефикасност, своевременност и уместност/адекватност. Анализирани са потребностите на гражданите от информация. Анализира се качеството на здравеопазването от гледната точка на медицинските професионалисти. Изследвани са разликите в разбиранията за качество на здравеопазването между гражданите и медицинските специалисти.

Четвърта Глава е със заглавие „Предизвикателства, перспективи за развитие и промяна в модела на здравноосигурителната система в страната“. Обемът на Четвърта Глава е 21 страници. Тази част от изследването е структурирана в седем точки. Формулирани са предизвикателствата пред управлението на здравната система. Анализирани са предизвикателствата пред финансирането на здравната система. В допълнение, на анализ е подложено доброволното здравно осигуряване. Важна част от изследването е анализът на електронизацията на здравната система. Обоснована е промяна в модела на здравната система в България. Формулирани са конкретни препоръки за подобряване на качеството чрез икономически подходи.

Изследването завършва със Заключение. Заключениеето напълно съответства на извършеното изследване.

На основа на така представения дисертационен труд мога да приема, че изследването представлява **значима разработка на избраната тема.**

Така представения дисертационен труд ми дава основания да приема, че дисертационният труд на кандидата Албена Керанова **съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката.**

Дисертационният труд показва, че кандидатът притежава **задълбочени теоретични знания и практически опит** по съответната научна област и **способности за самостоятелни научни изследвания**.

4. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

В автореферата на стр. 52-54 са посочени 6 научни приноси и 7 приложни приноси. На стр. 128-129 от дисертацията са формулирани 3 научни и 3 приложни приноси. Приемам голяма част от посочените от автора приноси на дисертационния труд.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантката Албена Керанова е представила справка за 3 броя научни публикации. Научните публикации съответстват на изследваната проблематика в дисертационния труд.

Препоръка към докторантката Албена Керанова е да извършва изследвания и съответно публикации в съавторство и на английски език.

Публикациите изпълняват изискванията на присъждане на образователната и научна степен „доктор”, залегнали в Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане.

Към момента на изготвяне на настоящото становище няма информация, която да дава основания за съмнение в автентичността на дисертационния труд и научните публикации на кандидата.

6. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

Съгласно представените материали мога да направя извод, че докторантката Албена Керанова изпълнява минималните национални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в професионалното направление 3.8. Икономика.

7. Автореферат

Авторефератът е в обем 57 страници. Авторефератът съдържа описание на основните характеристики на дисертационния труд, структура и съдържание на труда, обобщено представяне на дисертацията, приносите на изследването, публикации по темата на дисертацията.

Авторефератът на дисертационния труд е изготвен в съответствие с възприетите за подобен род научни разработки изисквания.

8. Критични забележки и препоръки

Нямам съществени критични забележки и препоръки към дисертационния труд, освен посочените по-горе, и представените материали на докторантката Албена Керанова.

Препоръчително е докторантът да се стреми да обобщава и да търси акценти в своите изследвания.

В допълнение, положително би било да се работи с повече литературни източници.

Имам следния въпрос към докторантката: По кои три основни индикатора бихте определили след определен период от време /например след 5 години/, че се е подобрило качеството на здравните услуги в България?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати съответстват напълно на специфичните изисквания на Правилника за приемане и обучение на докторанти в Университета по застраховане и финанси.

Дисертационният труд показва, че докторантката Албена Керанова **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3. 8. Икономика, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Албена Керанова в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика.

24.01.2026 г.

Рецензент.

(проф. д-р Станислав Димитров)